

BARCELONA 13 JULIOL 1895

ANY IV — NÚMERO 179

SETMANARI ILUSTRAT, DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS

Dedicat ab preferència al desenvollop de la vida teatral de Catalunya

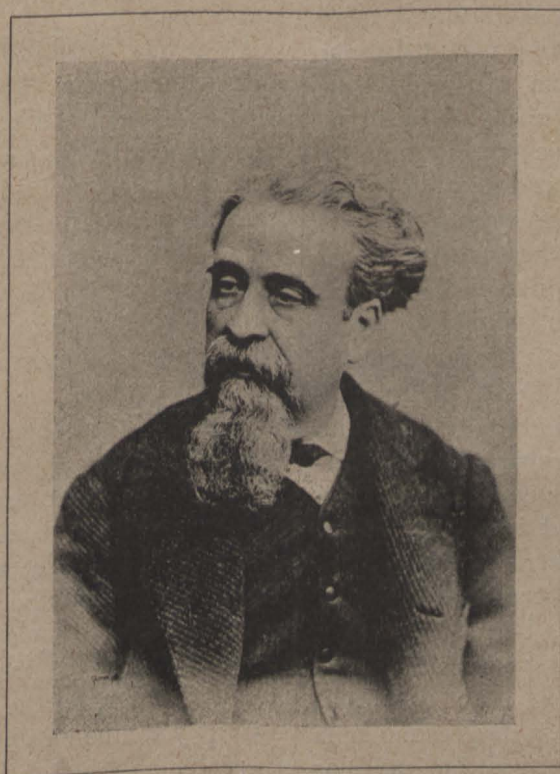
PREU: 15 CENTIMS — SURT LOS DISSAPTES

RECORT ETERN

al fundador del teatro de nostra terra

★

9 d'Octubre
1839

†

4 de Juliol
1895

Frederich Folch

Frederich Soler

Ab dol al cor y má tremolosa, corre la ploma damunt del paper.

Lo fatal dia per tothom previst, lo desenllàs funest de la grave dolencia que minava la vida del popular poeta, es ja arriuat.

La mort ha segat ab sa dalla incansable la existencia del que fou nostre bon amich Soler, del autor insigne al qual centenars de voltas habíam aplaudit, y ab nosaltres tots nostres llegidors, amants entussiasas del teatro catalá. Lo sentiment de que estém possehits, som impotents pera descriure'l ab vivesa, pero com lo dolor es general y milers de personas senten dins sí, lo dolor que nosaltres experimentém, estém segurs de que no calen exclamacions de pena pera que los lectors s'impregnin de la tristesa qu'ens domina.

A Catalunya tota s'ha sentit intensament sa pérdua, á Espanya y á Europa ha trascendit la dolorosa nova, y á tot arreu es plorada la mort de 'n *Pitarra*, lo poeta del poble catalá.

Va tindre lloch la defunció lo dia 4 del actual, y exposat 24 horas son cos en lo saló de descans del Teatro Romea, transformat en capella-ardent, més de 40,000 personas, Barcelona entera, desfílá ab veneració davant son llit de mort, rendint al géní de la terra lo postrer tribut. Las primeras autoritats, los representants á casa nostra del poder foraster, s'han portat dignament, considerant á Soler com á gloria espanyola, ell, honrant ab sas obras Catalunya, enaltint lo seu nom, ha fet més gran lo nom de aqueixa Espanya de la qual Catalunya, la patria de nostres amors, forma part integrant.

La corporació municipal s'ha guanyat ab la mort de 'n Soler l'agrahiment de Barcelona, donchs si bé es cert causá malíssima impressió lo fet de excusarse l'arcalde á deixar exposar lo cos del poeta en lo Saló de Cent, luego s'ha donat al olvit aquell mal efecte al veurer que l'Ajuntament acordava inaugurar ab ell lo Panteó de Catalans ilustres y colocar son retrato á la galería d'igual nom existent á Casa la Ciutat, assistint al propi temps al enterro en corporació.

L'acte del enterro, dut á terme la tarde del dissapte dia 6, fou de lo més imponent que la ciutat ha presenciát. Las avingudas del Teatro Romea á las duas de la tarde eran invadidas per compacta avalanxa, ansiosa de presenciar la organisació de la fúnebre comitiva. Las ramblas en tota sa extensió, lo carrer de Fernando y demás del curs fins al Plá de Palacio, estaván atapahidas de gent, fentse materialment impossible'l tránsit.

Citar lo número de representacions que de

aquí y de fora hi anavan, sería tasca llarga, jutjis per la llarga llista que 'n altre lloch del present número portém de las coronas que omplian á vessar y fent artísticas combinacions, varis carruatjes arreglats exprofés, entre las que hi havia lo modest tribut que á la memoria del llorejat autor de *Las joyas de la Roser* oferia LO TEATRO REGIONAL.

Lo féretro inspirava religiós respecte; penjavan d'ell varias glassas dudas per D. Joseph Feliu y Codina, D. Angel Guimerá, D. Salvador Mir, D. T. Bonaplata, D. Iscle Soler, D. Lluís Domenech, D. J. Lluís Pellicer, lo fill del actor Sr. Vico, D. Emili Mario y lo conegut pintor senyor Soler y Rovirosa.

Lo drap de morts que cubría la caixa era una hermosa bandera que havia pertenescut al dissolt Centre Catalá.

A las cinch de la tarde, la gran plassa antentrada de la vella necrópolis, presentava un aspecte animat y los cotxes del tranvía no paravan un moment de deixarhi visitants.

Al arriuar la comitiva era un quart de set, y la vista que aquell quadro oferia no 's presenta ni á la diada de Tots Sants.

Las amples vías del cementiri, tan solas á tot hora, anavan plenas com riu que va d'augment, y ben aviat fou impossible donar un pas per la plassa dels Panteons, lloch hont devia ser enterrat Soler.

Ab grans dificultats s'obrían camí los empleats de la casa conductors de la caixa, arribant á la fi al lloch hont se conservan los restos mortals d'altre de las glorias populars catalanas, lo cos del inolvidable Joseph A. Clavé.

Allí, en mitj de universal silenci, lo capellá resá lo salm dels morts, y luego després, lo sarcófago que tanca las mortals despulas, fou baixat á la tomba, d'hont surtirá pera ser colocat en lo Panteó de catalans ilustres quan sian acabadas las obras, essenthi també trasladadas aquell dia las cendras de 'n Clavé.

Més de 4,000 espectadors presenciaren la cerimonia, que fou presidida per lo Sr. Arcalde primer y l Sr. Gobernador civil.

D. Conrat Roure, amich intim de Frederich Soler, pronunciá una sentida apologia del home que acabavam de perdre pera sempre, y acabá donant á tots los presents las gracias per son tribut á Soler, fentho en nom de la familia del difunt y també en nom dels autors catalans.

¡Soler ha mort! mes lo seu nom viurá eternament á Catalunya.

LO TEATRO REGIONAL acompanya en son desconsol als fills del finat, senyoreta Blanca y Ernest Soler, per la sensible pérdua experimentada.

J. Brú.

Un raig de lluna

Sentint al Segre, que trist mormola,
Lo d' Antequera té setiat
Dels d' Urgell inclits al fill darrer.
Com l' assetj dura, com tot s' arbola
Contempla y plora lo Desdítzat,
Mirant las runas de Balaguer.

—¡Ay, mare méva, planyentsen crida,
Ni may que un dia jo hagués sentit
La flama ardenta de la ambició!
¡Quants hòmens ara tindrian vida
Si «¡Sanch y guerra!» no haguessem dit!
¡Ni al cel, senyora, tindrèm perdó!

Ni un goig nos dóna la sort avara;
Retuts per sempre, retuts serèm.—
Y llança 'l Comte gemechs y plants.
—Probèm, en Jaume, li diu sa mare,
La nit es bruna; pot ser podrèm
Avuy abàtrer als castellans.

A l' host juntada manèm qu' acudi
Allá hont nos voltan, passat lo riu;
Que 'ls hi sorprengan y són retuts;
La nit es fosca.—¡Déu nos ajudi
Si surt la lluna!...—lo Comte diu.
—Si surt la lluna, tots són perduts.—

Al punt l' host forta s' ajunta á sota
D' allá hont se trovan parlant abdós;
Un guerrer vèuho, prop d' ells sorprès,
Al d' Urgell mira y 'l cap acota,
Al fill la mare veu tremolós
Y:—Ara es, diu, l' hora. ¡O rey ó res!—

La plana estesa lo Comte mira
De l' alta torre pe 'l finestral,
La mare mostra cor resolut,
Lo guerrer vèuho, febrós sospira,

Y sent glaçar-se son cor lleal
Car tem al Comte plorar retut.

Los tres voldrian ab sas miradas
Esquinça 'l negre vel de la nit,
Los soldats vèure que ja han marxat;
Y sols escoltan sonar petjadas,
A las murallas d' «¡alerta!» 'l crit,
Y 'l riu que baxa, fent feredat.

—¡Ja avançan!—diuhen, y 'ls tres tremolan.
A n' al plá miran; tot es fosc.
—¡Que Déu los guie!—lo Comte diu.
—¡Que Déu los guie!—los tres mormolan.
Tot son tenebras, y la ramor
S' allunya, y sènten l' udol del riu.

—De ma endolada, crudel fortuna,
Mormola 'l Comte, juguèm la sort.
Avança y calla ma host lleal.
¿Què 'm resta, ¡ay mare! si surt la lluna?—
Lo guerrer crida:—¡No més la mort!—
La mare esclama:—¡Ni Déu nos val!—

La més negra ombra cobreix la plana,
Ni ells tres se vèuhen; ni l' ayre 's sent;
Sols lo riu miran tot just lluhir.
Al cel, lo Comte, plorant, demana
No moga 'ls núvols, y, ab pór del vent,
Fins ell s' aguanta lo séu respir,

Mes ¡ay! un núvol, com monstre negre,
La lluna tapa com vel pahorós.
Que Déu l' aturi; si 's mou, la llum
D' un raig de lluna baxará al Segre,
Y llavors: soli, regne faustuós,
Corona y sceptre, tot será fum.

Com formidable serp que s' estira
Y assedegada s' abeurá al riu,
Al riu un ombra se va acostant.
D' anells de ferro lo Comte mira
Que 'l monstre 's forma, y ab goig somriu
Car veu sas armas qu' á vèncer van.

La serp avança y al riu arriba;
Llavors s' atura y 's mira al riu.
Los tres, qu' ho vèuhen, pregant al cel:
—Ara, mormolan, sols l' aygua 'ls priva.
¡Passèula! cridan, y ardits feriu
Lo cor de fera del rey crudel.—

Y l' ombra avança pe 'l riu, callada,
Las onas talla y avança més;
No s' ou de l' ayre ni la ramor;
Febrós lo Comte, ficsant la ullada,
—¡Ay, mare! crida, si Déu volgués...—
Y sent que 's glaça son cor de pór.

Los tres junts resan; la nit es bruna;
La serp ja acaba de passá 'l riu,
¡Ja hi es!... ¡ja arriba!... ¡ja toca al camp!...
S' esquinça 'l núvol y surt la lluna...
Bombardas tronan, y 'l Comte diu:
—¡Un raig de lluna!... Per mi es un llamp.—

FREDERICH SOLER Y HUBERT.

Lo ferrer no pica 'l ferro,
 La enclusa no bat lo mall.
 Carré avall,
 Carré avall se 'n va un enterro;
 Lo ferrer trist lo segueix,
 Sol de maig en lo cel brilla,
 Y sa filla
 Sent que 'l cor se li parteix.
 A cá 'l ferrer tot es negre,
 Parets, eynas y fornal;
 Del Firal
 May s' hi sent lo ressó alegre;
 Y, entre aytal negror, s' hi veu
 No més qu' una flor senzilla,
 La pubilla,
 Del dolor portant la creu.
 Y la fornal, negra y sola,
 Torna á encendrer's l' endemá;
 Trista está
 La pubilla que s' endola,
 Y, veyentne sa dolor,
 May compresa per són pare,
 Diu:—¡Ay, mare,
 Mare méva del méu cor!—
 Lo ferrer, que se la mira:
 —¡Prou plorar! eridant li diu,
 Y somriu.
 ¡No fariam mala fira
 Si no haguesses may consoli!—
 La filla veu malls y ferro;
 Com l' enterro,
 A la farga tot es dol.
 Pensa 'l pare:—Está entristida.
 ¡Déu del cel, si se 'm morís!
 Són sonrí
 Per mi es joya, pau y vida.
 Vull que rigas, méva amor,
 Y per dá' á ta dolor tréva,
 Vida méva,
 Dech callarte ma dolor.—

Trista y sola, sola y lassa
 La ferrerera 's sent migrar;
 Sens plorar
 Veu volar lo temps que passa;
 Mes, eridant, són pare diu:
 —Lo mirarte aconhortada
 Ja m' enfada;
 Párlam, bésam, ¡au! somriu.—
 Y somriu la pobra noya,
 Y dels ulls li brollan plors;
 Sas dolors
 No mimva fingida joya,
 Sols conhort es de són mal
 Un llaç de sa pobra mare,
 Vèulo 'l pare
 Y 'l llaç tira á la fornal.
 Al camí de la riera,
 Solitari, un sálzer trist
 Plorá' ha vist
 Cada tarde á la ferrerera,
 Que un colp hi trová un donzell,
 Y la noya desdixada,
 Consolada,
 Se 'n va anar, somrihent, ab ell.
 Ja no plora la pubilla;
 Mes són pare, ja enutjat,
 Veu irat
 Una flor que té sa filla.
 —¡Vetaquí, diu, sa dolor!
 ¡Per l' amor á mi 'n refusa!—
 Y, á la enclusa,
 Ab lo mall 'xafa la flor.
 —¡Vostra filla la flor era
 Y á la enclusa la heu 'xafat!—
 Ha eridat
 Com á boja la ferrerera,
 Y estesa á terra ha caigut.
 Ja malalta está y perilla.
 Y la filla,
 —¡Pare, diu, vos ho heu volgut!—
 —¡Viu, goig méu! lo pare crida;
 Jo 't volía ben felís.
 ¡Ton somrí
 Jo volía per darm' vidual
 Digam, per curar ton mal,
 ¿Qué vols d' or y argent, m' aymía?—
 —M' alegría
 Ja heu cremat á la fornal.—
 Foll, irat, al cel acusa
 Són pare, que 's sent lo pit
 Mitj partit.
 —Vos, diu la noya, á la enclusa
 Heu 'xafat mon pobre cor.
 Aprop vostre, res hi ha alegre,
 Tot es negre;
 Al cel, pare, tot es d' or.—
 Lo ferrer no pica 'l ferro,
 La enclusa no bat lo mall.
 Carré avall,
 Carré avall se 'n va un enterro;
 Un pare trist lo segueix,
 Sol de maig en lo cel brilla;
 Y el ferrer, plorant sa filla,
 Sent que 'l cor se li parteix.

FREDERICH SOLER Y HUBERT.

LOS ESCULLITS

Ad maiorem Dei gloriam

Somniaba jo que un àngel invisible
ab mi volaba a las regions del ayre,
fins allà hont penetrar es impossible
a l'au mes poderosa y mes volayre.

Portantme de sa mà, pujant sens treva,
tot d'una 'ns vam trovar ab que, envoltantnos
la immensitat del cel, ab la llum seva
d'astres y sols estava iluminantnos.

Llavors, de sobte, duas cadenas
d'anells d'estrellas, d'imens brillar,
de lo alt baixaren, de perfums plenas,
ab duas anclas que 's van creuhar.

Un cop creuhadas, prest s'enfonsaren
d'un rosat núvol a dins del sí,
y al punt los àngels las envoltaren
en sols com rodas de l'art marí.

Y si las anclas del mon arrencan
marinas plantas del fons del mar,
quan de la sorra la crosta trencan
ahont, enfonzantshi, las fan clavar,

del fons del núvol, qu'hermós surava,
las grans cadenas d'estels y sols,
com en columpi, hont s'assentava,
Céssar espléndit d'aquells revolts,

van arrencarne, del món per gloria,
la imatge vera de Dèu etern,
que mòns, cels y astres tè en la memoria,
y feu la gloria, sens fer l'Infern.

Ja 'l véyam, ja 'l sentiam; ja lluhia al davant nostre
l'Etern desitj santíssim que té 'l cristià fervent;
l'ideal mes gran de l'ànima, qu'es veure a Dèu lo rostre,
nosaltres lo gosavam; tangible, ver, patent.

Aixís com, en la terra, lo trench d'alba anuncian
del faust aniversari d'un rey ó emperador
los bronzos que fumera de nitra y sofre envian
com encensers espléndits a són excels senyor;

y naus, als ports ancladas, y murs y fortalesas,
y parks d'artilleria, y casas consulars,
ab gallardets y flàmulas de cent colors extesas
com prats de flors ventadas onejan terra y mars,

aixís mateix, al ésser l'Etern al enfront nostre,
com si Natura tota, al mar y terra y cel,
joyosa de que veyia de són Senyor lo rostre
haguès de sas tristesses cremat lo negre vel;

fraganta, y bella, y pura, com una flor que 's bada
y dona, de cop, fullas y flayre y bells colors,

de l'Univers la obra, com urna destapada,
doná a són Dèu la essencia de sos eterns amors.

Y com la preeminencia de veure' a Dèu lo rostre
ja dona 'ls privilegis que un àngel déu tenir,
distint y clà y móventse, vegerem, sota nostre,
tot quant, per lleys divinas, al món té de suchehir.

A dins de la Basilica de la ciutat de Roma
lo Papa oficiaba de gran pontifical,
y, en l'ayre barrejava l'encens, dant mars d'aroma,
ab la esblaymada boyra de són blanch fúneral.

Y mentres que 'l Vicari de Cristo, allà, a la terra,
sa humilitat probava fet una brasa d'or
cenyintse tres coronas que mostran clar com'erra
qui 'l mira així y no 'l trova tres cops emperador,

los encensers que 'l voltan la fumareda enlayran
balandrejant sas cápsulas trepadas, d'or y argent,
que 'ls àngels de la Gloria, propers a Dèu, los flayran
com prech del ver católich, que puja al cel, fervent.

Pujanthi, als peus arriba de Dèu, semblant que porta
envoltas las madonas del arch, que, colossal,
sostè la immensa bóveda, superba, esbelta y forta
que feu de Miquel Angel un gènit immortal.

Com missatgeras totes de la creencia santa
que un jorn, a dalt del Gòlgota, va sagellar Jesus;
desfentse com polzina sots sa divina planta,
deixaren que vegessen lo qu'ans era confus.

Vegerem la basilica de 'ls protestants, severa;
sols ab la creu al centre, del nostre Redentor;
la iglesia de 'ls bonsquàquers, sombrosa, sóbria, austera
rendint ab són mutisme sa fé a son Creador;

la catedral de 'ls russos, idólatra, abundanta
d'imatges bizantinas de santas y de sants;
de 'ls jueus la sinagoga, desd'hont un creyent canta
cridant a n' al Mesías que han dit profetas tants;

Lo temple de Mahoma, ahont, entrant descalsos,
los musulmans veneran a Alá, dihentli Gran Dèu;
y los de Buda y Brhama, ab los seus ídols falsos,
que, créduls, a la Gloria també alsan lo prech seu.

A tots Dèu escoltaba ab lo sonris als llabis;
Ell veyia en distints formas que l'adoravan tots,
y la intenció agrehia sens veurer may agravis
en que cada hu, al pregarli, resès ab distints mots.

—¿Quins són los Escullits?—vaig jo atrevirme
a preguntar, ab llabis tremolosos.

Dèu me mirá sonrihent, y, al fi, va dirme:

—¿Quins són los Escullits? Los mes virtuosos.—

FREDERICH SOLER Y HUBERT.

Notas íntimas

Senyor Director de LO TEATRO REGIONAL.

Sagnant encara la llaga que en mon cor ha obert la mort del meu entranyable amich en Frederich Soler, demanantme vosté que escrigui alguna nota íntima, no crech del cas explicarli res dels nostres bons temps, dels temps en que per nosaltres no hi había mes que alegrías, y que habentnos acudit als dos escriure ab los pseudónims de *Serafi Pitarra* y *Pau Bunyegas*, en lo taulell mateix d'aquella rellotjeria del carrer d'Escudillers, várem fernos á palletas quin de nosaltres se diria aquest nom ó aquell, habent correspost á n'ell lo primer y á mí'l segon. ¡Quina época aquella! No puch recordarla sense sentirme espurnejar los ulls. ¡Eran tants los bons amichs que en aquella tenda 'ns reuniam y 'n quedém tant pochs!... En Clavé, en Robert, en Padró, l' Angelon, en Serrallera, 'ls Altadills, en Sariols, en Fages, en Passarell, en Calvet... ¡Tots son morts! L' Arnau, l' Eduart Vidal, l' Almirall, en Pellicer, l' Albert Llanas, l' Aulés, l' Ignoscent Lopez y pochs més son los que 'n quedém. ¡De segur que me 'n descuido més dels que han desaparecut que dels que restan!

Y ara ha mort aquell que allí 'ns reunia, no perque 'ns dignés que hi anessem, sino perque 'ns sentiam atrets pel seu geni y pel seu bon humor.

Durant los vuit mesos de la seva malaltia, l' amich Almirall y jo, quan lo véyam capficat per las molestias del mal, encara li féyam conversa d'aquells anyorats temps, y encara 'l féyam somriure.

Pero ell se sentia mori y eran inútils los esforços que féyam per distreurel.

Als primers de Novembre, quan no pogué sortir de casa seva, no volia que 'l vetllés ningú; sols permetia que un enfermer s' estigués al seu quarto per donarli las medicinas que li ordenavan. Jo 'm vaig encarregá de ferlo desistir del seu propósit, y may més se 'm esborrará de la memoria la conversa que ab aquest objecte vaig tenir ab ell á solas, per lo molt que 'm va afectar.

—¡Aixó no pot anar!—vaig dirli.—Ni la familia ni 'ls amichs hem de permetre que 't vetlle solsament un home pagat per ferho. No 't cregas que t' ho digui perque vegi cap gravetat en la teva malaltia, sino perque passant moltras horas de la nit despert, com tú dius, més agradable 't será conversar ab un amich que no ab un estrany. Vull vetllarte.

En aquest moment se sentiren los passos del

seu fill que venia á la sala y avants de que entrés, me contestá baixant la veu:

—Donchs vina la nit que vulguis, que 'ns despedirém.

No recordo en tota ma vida un sol moment en que m' hagi vist tan apurat, com en lo que acabo de referir, per conseryar la serenitat.

—No digas aixó, vaig respondreli en tó de broma, com generalment usavam en las nostras conversas; á no ser que vulgas anarten á Campins, que allavors sí que 'ns despedirém fins á la vista, si no puch acompanyarhi.

Entrá 'l seu fill, quedá ell somrient y desseguida, cambiant la conversació, várem quedar en establir un torn de vetlladors entre 'ls amichs de més confiansa.

La primera nit de vetllarlo, al entrar en lo seu quarto, van esser las primeras paraulas meas:

—¿Qué t' ha dit lo metje?

—Que aniré bé; pero...

—Pero ¿qué?

—Pero 'm sembla que de tant que hi ha que fer, no hi ha res que fer.

—Donchs ja veurás com se farà tot, y déixat de filosofias de taulell, que 'n diu l' Almirall.

Quan de Madrid vingué confirmada la pena de mort contra 'n Santiago Salvador, al enterarsen me digné ab tó de repugnancia:

—Ja veurás com lo dia en que 'l matarán será lo dia en que jo 'm moriré.

Per cert que en aquella fetxa várem temer que se 'ns hi quedava.

¡Si 'm costavan de trobar las frases de broma que jo li deya per allunyarli aquestos fatídichs pensaments!

Més endevant, no sols se sentia la mort, sino que, veyentse incurable, la desitjava.

Trobatse molestat per la sofocació, 'l seu metje y gran amich Blanch, li va dir:

—Ara li receptaré una medicina y veurá com tot aixó se 'n hi anirá.

—Sí,—contestá 'l malalt—amich Blanch, fássem l' última recepta.

—Aixó nó —respongué 'n Blanch — li faria l' última ab molt gust, per deixar-lo completament curat (¡pensi vosté si ho desitjo!) pero encara haurém de tenir un xich de paciencia.

Pero observo, amich Director, que m' estench massa. Ab molt gust continuaria parlant de 'n Soler (E. P. D.) y may acabaria, pero penso que en lo número que vosté destina á la memoria d'ell, robaria espay á travalls que 'l honrarán més que la modesta firma de S. S. S.,

CONRAT ROURE.

Siluetas Barceloninas

¡La que no veurém may més!

Era la del home estimat per tot un poble. La que quan trovabam per nostres carrers nos alegrava com á cosa íntimament lligada ab nosaltres, produhintnos al véurerla, intens afecte de simpatia. ¡No mereixia menos qui tant va fernos sentir ab los fruyts de son privilegiat talent!

Soler!... li cridavam los que ab s' amistat nos honravam.

Es en Pitarra!... se deyan uns als altres, veyent-lo passar. Expressió que ampliada en llenguatge de l' ànima, volia dir: miratel, es un fill ilustre de nostra terra, nos ha creat un teatro, es l' autor de més de cent obras aplaudidas, es aquell que á milers de vegadas lo públich ha demanat ab sas aclamacions de *l' autor, l' autor* y al escalf d' entussiasmas aplausos... Saludémlo, es un géni, una gloria catalana.

Y aixís ab tan noble silueta nos hi acostumarem tant, per lo molt qu' entre las altres *destacava*, que avuy nos sembla un impossible que la Realitat vinga á dirnos: «Recordeu, aquell rostret simpátich, d' ulls vius, abundós bigoti y llarga perilla; aquell cap d' ample front, de bella y abundosa cabellera, pel carrer sempre cubert ab clásich barret de copa, aquell cos en qu' hi alenava un cor honrat que agitá continuament sas fibras pera repercutir en las vostras, aquell cos casi sempre abrigat per un pardessus gris... donchs ja no 'l veureu may més, ha finit ja sa tasca. Es horrorós pensar aixís?... quan son géni, potent encare, tenia projectadas cent obras més per enriqueir vostre literatura? Culpeu als designis d' aquesta vida y aumenti aixó 'l valor de las que produhí son saber, llegantvos un tresor pera honra de vostre teatro y revindicació de la llengua catalana.»

La Realitat es sempre trista quan nostras fatalitats nos ensenya. Per aixó, avuy fa vuyt dias se 'ns oprimí encare ab més engunia 'l cor quan vegerem passar per nostres carrers sa *última* silueta, embolcallada en las darres despallas d' ataut, flors, coronas y gласas y, com aixugant tan dol, la bandera catalana, la mateixa qu' ell mateix contemplá tantas vegadas com fervent enamorat. Per entre tots aquells homenatjes nostra imaginació nos reproduhí novament la vivent y simpática silueta que tingué en vida, gravántsens pera sempre, esclatant lo desitj de que aviat, colocada en lo monument, material reproducció del que la immortalitat li reserva, poguém trasmétrerla á nostres fills y ells á las generacions fu-

turas, pera que al hora que fullegin sas obras, contemplin l' *efigie* del home que va produhirlas.

Aquest es nostre únich consol y nostre deber patri. ¡Que sa noble silueta destaqui sempre entre nosaltres!

J. XIMENO PLANAS.

Efemérides célebres de Frederich Soler

1839, Octubre, dia 9, neix á Barcelona en la casa número 19 del carrer Cremat Gran.

1854, entra d' aprenent rellotjer.

1860, s' estrena la seva primera obra dramática, *La butifarra de la Llibertat*, en una reunió familiar ahont ja se li havia representat un capritxo escénich de combinació, que tituló *La cinta carmesi*.

1864, Febrer, 24, s' estrena en la societat «Melpómene», instalada en lo Teatro Odeón, y produheix un aconxeiment, *La esquella de la torralxa*.

1865, publica versos per primera vegada, en lo setmanari *Lo tros de paper* ab lo pseudónim de *Serafi Pitarra*.

1866, Abril, 6, s' estrena en lo Teatro Odeón, son primer drama *Las joyas de la Roser*.

1871, deixa la rellotjeria per dedicarse per complert als seus treballs literaris.

1875, guanya en los Jochs Florals, ab la concessió dels tres Premis Ordinaris alhora, lo nombrament de «Mestre en Gay Saber.»

1880, es nombrat Académich de la llengua catalana.

1882, es elegit president del «Centre Catalá» y també dels Jochs Florals d' aquell any.

1885, Mars, forma part de la Comissió magna que passá á Madrid á fer entrega de la célebre Memoria al rey D. Alfons XII.

1887, Maig, 29, en son honor se celebra á Hostalrich una gran festa, colocantse una lápida commemorativa en la casa ahont esrigué son primer drama. Es nombrat fill adoptiu d' Hostalrich.

1888, guanya ab lo drama *Batalla de Reynas*, lo premi ofert per S. M. la reyna Regent á la millor producció escénica que s' estrenés aquell any á Espanya.

1889, Mars, 24, en lo Palau de Bellas Arts se celebra una important festa per l' anterior triomf. S' acunya ren notables medallas alusivas al acte.

1894, Febrer, se presentan los primers síntomas de la seva malaltia.

1895, Juliol, 4, Mort á Barcelona en lo seu domicili del carrer del Carme, n.º 64. En la matinada del 5 es traslladat son cos al saló del Teatro Romea. En la tarde del 6, Barcelona celebra una gran manifestació de dol ab motiu del seu enterro.—X.

Catalech de las obras qu' escrigué Frederich Soler

Las Euras del Mas.—Lo plor de la madrastra.—Lo timbal del Bruch.—Las joyas de la Roser.—¡O rey ó res! —La Rosa blanca.—Lo Rector de Vallfogona.—Lo Collaret de Perlas.—Conceller y Monarca.—La Dida.—Lo Ferrer de tall.—Los Segadors.—La Hiedra de la Masía.—Senyora y majora.—El Cercado ajeno.—Lo Contramestre.—Lo Veguer de Vich.—Lo Forn del Rey.—Cércol de foch.—La Banda de bastardia.—La Ratilla dreta.—Sota terra (*Premiat*).—Lo Pubill.—Lo liri d' aigua.—Batalla de Reinas (*Premiat*).—La Pena de mort (1).—La Creu de la Masía (2).—La filla del marxant (3).—La Fals (4).—Lo llibre del honor (5).—Lo Monjo negre.—La Rondalla del infern.—Judas de Keriot.—Barba-roja.—La Bruixa.—Lo Trinch del or.—Lo Rústich Bertoldo (6).—Bertoldino (7).—Las Papallonas.—Las Modas.—L' Angel de la Guarda.—La Urbanitat.—Las Francesillas.—La Bala de vidre.—Se dice...—Los Egoistas.—Polítichs de gambeto.—L' apotecari d' Olot.—L' hostal de la Farigola.—Los Desconfiats.—Lo Didot.—Lo dir de la gent (*Premiada*).—L' hereuhet.—La cua de palla.—La má del inglés (7).—Lo Primer amor (1).—La carta de navegar.—100,000 duros.—Lo Comte Arnau.—Tocar sagrat.—Jesús.—L' Infern á casa.—Lo Campanar de Palma.—Or.—La Novicia.—Per carta de més.—La Campana de St. Llop.—A la vora del mar.—Café y copa.—Lo ret de la Sila.—¡Cosas del oncle! —Los Cantis de Vilafranca.—Cura de moro.—La Sabateta al balcó.—Lo Jardí del general.—La vivó del estornell.—Un barret de riallas.—Palots y Ganxos.—Lo Rovell del ou (3).—Lo Punt de las donas.—Las Carbassas de Montroig.—Liceistas y Cruzados.—Un Mercat de Calaf.—En Joan Doneta.—A macha martillo.—L' Ultim rey de Magnolia.—La Esquilla de la Torratxa.—Lo Cantador.—¡Ous del dia! —Lo Castell dels tres dragons.—La Vaquera de la piga rossa.—La Venjansa de la Tana.—Héroes y Grandes.—Lo Boig de las campanillas.—A posta de sol.—Un Ciri trencat.—La Butifarra de la llibertat.—Píldoras de Holloway.—Los Pescadors de Sant Pol.—Si us plau per forsa.—La Festa del barri.—Lo Sagristá de Sant Roch.—Lo Moro Benani.—Donya Guadalupe.—Los Estudiantes de Cervera.—La Fira de Sant Genís.—La Rambla de las flors (3).—Lo Teatro per dins.—La dona y la baylarina.—La mosca al nas.—Mahoma.—Las maniobras de Calaf.—Lo llop mari.—Lo barato es car.—La Ratera d' en Flaute.—Lo Guarda-agullas.—La casaca y la casulla.—La barqueta de Sant Pere.—Lo cap del rey, y altres que no 'ns es possible recordar en aquets moments.

Còm aproximad resum, se dona un total de 140 obras escénicas, que representan uns 320 actes y la creació de més de 1,200 personatges.

A més d' extraordinari número de composicions poéticas que 's trovan escampadas per tot arreu, publicá ó escrigué los següents llibres:

Grá y palla.—Poesías Catalanas (*Premiadas*).—Cuentos del avi.—Cuentos de la vora del foch.—Nits de lluna.—La Batalla de la vida.—Volum primer de la Biblioteca popular catalana.—Las alas negras.—La corona de Jesús.—Ressenyas humorísticas.—Artículos, volúm *La Renaixensa*.

- (1) En colaboració ab D. Joseph Martí y Folguera.
- (2) En colaboració ab D. Manuel Lasarte.
- (3) En colaboració ab D. Joseph Feliu y Codina.
- (4) En colaboració ab D. Francesch Pelay y Briz.
- (5) En colaboració ab lo senyor Mata y Manca.
- (6) En colaboració ab D. Joan Molas.
- (7) En colaboració ab los senyors Molas y Feliu.

Avisos

Pera resultar més complert lo tribut que creyém deber dedicar al may prou plorat Frederich Soler, en lo folletí del present número comensém la publicació de *Lo ret de la Sila*, una de sas obras més populars y de las varias que quan estava en plena salut nos demanà que publiquessim per estar de molt temps há agotada.

Será aquesta la primera obra escénica que de nostre eminent poeta s' haurá editat després de la seva mort.

La publicarem tal com va escriurerla, es á dir, sense cap de las numerosas supressions ab que últimament ha vingut representantse.

Fará un total de 48 planas y quedará completada ab lo número d' avuy y 'ls dos vinents. Estará editada ab lo cuydado y pulcritud de costum y sens igual en consemblants publicacions.

A continuació immediata de *Lo ret de la Sila* publicarem la tan ansiada comedia *Las tres alegrías*, la que havem tingut d' aplassar per l' actual dol de las lletres catalanas.

Los dos números vinents, anirán ocupats especialment per los numerosos travalls ab que nostres col·laboradors nos han honrat en expresió de sentiment per la gloria que avuy tots plorem.

Per lo tant formarem un triduo complert, que molt més mereix qui tant honrá nostra patria.

Llista de las coronas dedicadas á Frederich Soler, de que poguerem pendrer nota en l' acte del enterro:

Barcelona.—Autors Dramátichs.—De sos fills.—Societat Cervantes.—La Lliga de Catalunya.—Círcul Conservador lliberal independent.—Ramón Franquesa.—Foment de la Producció Nacional.—Societat Popular Regionalista.—Comissió de propietaris del Marqués del Duero.—Companyía del Teatro Romea.—Centre Escolar catalanista.—Eduart Vidal Valenciano.—Joseph Feliu y Codina.—Conrat Roure.—Joseph María Pous.—Joseph Blanch.—Unió Catalanista.—Niu Guerrer.—Amistat Catalana de San Andreu de Palomar.—Isclé Soler.—Víctor Balaguer.—Unió de la Esquerra del ensanche.—Consistori dels Jochs Florals.—Centro Federal.—Empresa y artistas Teatro Lírich.—Empresa y artistas Jardí Espanyol.—Enrich Pigrau.—Antoni Vico.—Empresa Eldorado.—Empresa Romea.—Joan Molas y Casas.—Círcul Artístich.—Círcul Republicá Histórich.—Associació Coros de Clavé.—Societat coral Amichs Tintorers.—Círcul del Liceo.—Carlota de Mena.—Societat Julián Romea.—Salvador Mir.—Societat protectora de la Infancia.—Societat Balaguer.—Antichs Guerrers.—Empresa Tivoli.—Societat Latorre.—Tertulia Catalanista.—Companyía Antoni Tutau.—Teatro Espanyol de Madrid.—Centre Catalá de Barcelona.—Centre Catalá, disolt.—Ajuntament d' Hostalrich.—Círcul Espanyol.—Miquel Moragas.—Corporació de Serenos.—Societat Euterpe de Clavé.—Familia Comas.—Ateneo.—Círcul Equestre.—Foment del Travall Nacional.—Círcul Espanyol.—Foment del Sport Velocipédich.—Teatro Liceo.—Emili Mario.—Foment de la Producció Nacional.—Círcul Republicá.—Propietaris Marqués del Duero.—*El Noticiario Universal*.—*La Publicidad*.—*La Vanguardia*.—*La Renaixensa*.—*La Campana de Gracia*.—*La Esquilla de la Torratxa*.—*La Tomasa* y LO TEATRO REGIONAL.